

Sijaj, sijaj, sončece ...!

Za nami so brezskrbne počitnice, v katerih nas je sonce še posebej močno grela. Zato smo se vsi skrbno ščitili pred škodljivimi sončnimi žarki. Pred njimi nas varuje tudi ozon. To je eden najzanimivejših plinov v naši atmosferi, saj ščiti življenje na Zemlji. Obstaja sicer tudi troposferski ozon, ki pa je agresivna in škodljiva snov, nahaja se čisto pri tleh, predvsem v industrijskih središčih, in ogroža zdravje dihal in dihalne poti. Povzročajo ga predvsem dušikove spojine, ki so posledica prometa.

Na višinah nad deset kilometrov pa ozonska plast vpija najmočnejše ultravijolične žarke in ima tako varovalen učinek na vsa živa bitja na Zemlji. Brez ozona na Zemlji ne bi bilo življenja, kakršnega poznamo. Zagotovo ste že slišali za ozonsko luknjo, ki je najizrazitejša nad južnim tečajem, kjer poleti ozon skoraj izgine. In kaj povzroča njegovo izginjanje ter tanjšanje ozonske plasti? Vnašanje škodljivih snovi v ozračje – predvsem snovi iz hladilnih, klimatskih ter gasilnih naprav. Zato je Generalna skupščina Združenih narodov leta 1994 razglasila 16. september za dan ozonske plasti, da bi nas spominjal na zavezo k postopnemu odpravljanju sredstev, ki uničujejo ozonsko plast. Ta zaveza je bila sprejeta leta 1987 s podpisom Montrealskega protokola. Če tega protokola ne bi spoštovali, bi se do leta 2050 količina ozonu škodljivih snovi petkratno povečala, kar bi pomenilo najmanj 50-odstotno stanjšanje ozonske plasti, podvojeno UV-B sevanje, posledice za človeštvo pa bi se pokazale v povečanju obolevnosti za kožnim rakom in sivo očesno mrežnico (slepoto) ter v genetskih spremembah. Spremembe bi lahko opazili tudi pri kmetijski pridelavi in pri škodljivih vplivih na morske ekosisteme in živali.

A na začetku novega šolskega leta vas s tem ne želim strašiti, temveč vam vliti optimizem. Protokol za zaščito ozonske plasti je namreč eden od najuspešnejših okoljskih protokolov. Sončni žarki počasi izgubljajo svojo moč in pred vami so novi izzivi: s svežimi močmi boste začeli osvajati novo znanje. Prav pa je, da skozi vse leto ohranimo zavest odgovornosti in da kljub nekoliko blažjim sončnim žarkom vedno poskrbimo za zaščito svojega zdravja in za varovanje našega planeta, da se bomo lahko sonca brezskrbneje veselili.

Sončno novo šolsko leto vam želim!

dr. Romana Jordan Cizelj,
slovenska poslanka v Evropskem parlamentu